

Niezbędnik Doktoranta Szkoły Doktorskiej Akademii WSB

Struktura i organizacja Szkoły Doktorskiej

Szkoła Doktorska Akademii WSB (AWSB) jest jednostką organizacyjną uczelni powołaną do kształcenia doktorantów i przygotowania ich do uzyskania stopnia naukowego doktora.

Szkoła doktorska prowadzi kształcenie w 4 dyscyplinach naukowych, w: naukach o zarządzaniu i jakości, pedagogice, naukach o bezpieczeństwie oraz inżynierii lądowej, geodezji i transporcie.

Kierownictwo Szkoły Doktorskiej sprawuje **Kierownik Szkoły Doktorskiej**, powoływany przez Rektora. Obecnie funkcję tę pełni prof. dr hab. Łukasz Sułkowski (jednocześnie Prorektor ds. Badań Naukowych i Rozwoju Kadr AWSB). Kierownik odpowiada za całość funkcjonowania szkoły – dba o jakość procesu kształcenia, nadzoruje realizację programu i badań doktorantów oraz podejmuje decyzje we wszystkich sprawach dotyczących szkoły doktorskiej. W jego obowiązkach mieści się m.in. organizacja rekrutacji, wyznaczanie promotorów, monitorowanie postępów doktorantów. Kierownikowi pomaga **Zastępca Kierownika Szkoły Doktorskiej** – obecnie dr hab. Joanna Kurowska-Pysz, prof. AWSB – która wspiera zarządzanie szkołą, zwłaszcza w obszarach merytorycznych i organizacyjnych.

W strukturze Szkoły Doktorskiej funkcjonuje **Rada Naukowa Szkoły Doktorskiej**. Jest to gremium złożone z doświadczonych profesorów reprezentujących różne dyscypliny, w których kształceni są doktoranci. Rada Naukowa wspiera Kierownika w zapewnianiu wysokiego poziomu kształcenia, opiniuje ważne dokumenty (np. program kształcenia, regulaminy) oraz uczestniczy w ocenie postępów doktorantów. W skład Rady Naukowej Szkoły Doktorskiej AWSB wchodzi m.in. uznani naukowcy z poszczególnych dyscyplin (przewodniczącą jest prof. Danuta Strahl). Zapewnia to interdyscyplinarne spojrzenie na kształcenie i integrację środowiska naukowego.

Warto odróżnić Radę Naukową Szkoły Doktorskiej od **Rad Dyscyplin Naukowych** funkcjonujących w Akademii WSB.

Rada Dyscypliny Naukowej to organ uprawniony do nadawania stopni naukowych. Rada Dyscypliny Naukowej jest powołana dla każdej dyscypliny. W Akademii WSB funkcjonuje 7 Rad Dyscyplin Naukowych:

- Rada Dyscypliny Naukowej Nauki o zarządzaniu i jakości
- Rada Dyscypliny Naukowej Nauki o bezpieczeństwie
- Rada Dyscypliny Naukowej Pedagogika
- Rada Dyscypliny Naukowej Stosunki międzynarodowe
- Rada Dyscypliny Naukowej Inżynieria lądowa, geodezja i transport
- Rada Dyscypliny Naukowej Inżynieria bezpieczeństwa
- Rada Dyscypliny Naukowej Nauki o rodzinie

To właśnie Rada Dyscypliny formalnie **przeprowadza postępowanie o nadanie stopnia doktora i nadaje stopień doktora** – podejmuje uchwały o powołaniu zespołu doraźnego do weryfikacji efektów uczenia się oraz sprawdzenia przesłanek do wszczęcia postępowania, wszczęciu postępowania, wyznaczeniu recenzentów oraz nadaniu stopnia doktora. W praktyce oznacza to, że choć doktorant kształci się w Szkole Doktorskiej, to decyzja o nadaniu mu stopnia doktora zapada na posiedzeniu właściwej Rady Dyscypliny Naukowej.

Na co dzień administracyjną obsługę szkoły prowadzi **Biuro Kształcenia Doktorskiego i Awansów Naukowych**. Biuro to zajmuje się sprawami organizacyjnymi i formalnymi – przyjmuje dokumenty rekrutacyjne, prowadzi dokumentację przebiegu kształcenia doktorantów, informuje o harmonogramach zjazdów i zaliczeń, a także gromadzi dokumenty dotyczące postępowania o nadanie stopnia doktora. Wszelkie wnioski (np. o przedłużenie studiów, o zmianę promotora itp..) doktorant składa właśnie poprzez to Biuro.

W Uczelni działa również **Samorząd Doktorantów**, czyli reprezentacja wszystkich doktorantów AWSB. Samorząd dba o interesy doktorantów, organizuje inicjatywy integracyjne i szkoleniowe oraz deleguje przedstawicieli doktorantów do organów kolegialnych uczelni. **Prawo do udziału w życiu wspólnoty akademickiej** – doktoranci mogą wybierać swoją reprezentację (Samorząd Doktorantów) i mieć przedstawicieli w organach kolegialnych uczelni. Przynajmniej jeden przedstawiciel doktorantów zasiada w Senacie AWSB. Samorząd Doktorantów komunikuje potrzeby doktorantów władzom i współuczestniczy w podejmowaniu decyzji ich dotyczących.

Szczegółowe zasady rekrutacji i wymagania formalne

Rekrutacja do Szkoły Doktorskiej Akademii WSB odbywa się co roku, zgodnie z uchwałą Senatu AWSB określającą warunki i tryb przyjęć.

Poniżej przedstawiono kluczowe wymagania i zasady rekrutacji.

Warunki formalne: O przyjęcie do Szkoły Doktorskiej może ubiegać się osoba posiadająca tytuł zawodowy magistra, magistra inżyniera lub równorzędny (ukończone studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie). Dopuszcza się również kandydata spełniającego warunki art. 186 ust. 2 ustawy – czyli osobę, która nie ma tytułu zawodowego magistra, ale ma wybitne osiągnięcia naukowe (np. autorstwo publikacji naukowej) i uzyskała zgodę na rozpoczęcie doktoratu bez magisterium. Kandydaci z zagranicznym dyplomem muszą posiadać dokument uznany za równoważny polskiemu dyplomowi magistra (zgodnie z przepisami o nostryfikacji).

Wymagane dokumenty: Kandydat składa w Biurze Kształcenia Doktorskiego komplet dokumentów. Należą do nich m.in.:

- **Karta informacyjna kandydata** – formularz z danymi osobowymi, wykształceniem i dotychczasowymi osiągnięciami.
- **Podanie do Kierownika Szkoły Doktorskiej** o przyjęcie (oficjalna prośba o dopuszczenie do rekrutacji).
- **Odpis dyplomu magistra/magistra inżyniera** (lub równorzędnego) – plus oryginał do wglądu.
- **Dokument potwierdzający znajomość języka obcego na min. poziomie B2** – np. certyfikat językowy, suplement do dyplomu lub pisemne oświadczenie kandydata.

Uwaga: brak takiego dokumentu na etapie rekrutacji nie wyklucza przyjęcia, ale trzeba będzie dostarczyć certyfikat lub zdać egzamin językowy przed wszczęciem postępowania o nadanie stopnia doktora

- **CV (życiorys naukowy i zawodowy)** – zawierający m.in. informacje o ukończonych studiach, dotychczasowej karierze zawodowej, publikacjach, wystąpieniach konferencyjnych, udziale w projektach badawczych, odbytych stażach itp..
- **Konspekt planu badawczego** – wstępna koncepcja rozprawy doktorskiej (max. 20 000 znaków) zawierająca proponowany **temat** i **uzasadnienie wyboru tematu**, jasno sformułowane **cele badawcze** i ewentualne hipotezy, **planowane metody badawcze** oraz zarys **koncepcji i planu badań** (etapów realizacji). Konspekt ma pokazać, że kandydat ma przemyślany temat i wstępny pomysł na badania.
- **Fotografia** – aktualne zdjęcie do legitymacji (jak do dowodu osobistego).
- **Dodatkowe dokumenty** w szczególnych przypadkach: np. kandydaci do programu „Doktorat wdrożeniowy” dołączają dokument od pracodawcy potwierdzający zatrudnienie (lub zamiar zatrudnienia) na pełny etat oraz zgodę tego pracodawcy na uczestnictwo kandydata w Szkole Doktorskiej. Opcjonalnie kandydat może przedstawić **list rekomendacyjny** od samodzielnego pracownika naukowego (dr hab./prof.) – pozytywna opinia w takim liście może zostać uwzględniona przy ocenie kandydata.

Dokumenty należy złożyć w wyznaczonym terminie rekrutacji. Po weryfikacji kompletności i poprawności dokumentów kandydat jest dopuszczony do dalszego postępowania rekrutacyjnego.

Przebieg postępowania kwalifikacyjnego: Rekrutacja zwykle składa się z oceny złożonych dokumentów (osiągnięć kandydata, konspektu planu badawczego) oraz **rozmowy kwalifikacyjnej** z komisją. Komisja rekrutacyjna ocenia:

- **Dorobek naukowy kandydata** – posiadane publikacje (w jęz. polskim 2 pkt każda, w jęz. angielskim 3 pkt, max. 6 pkt) oraz wystąpienia konferencyjne (1 pkt za konferencję krajową, 2 pkt za międzynarodową, max. 4 pkt). Uwzględnia się też udział w projektach badawczych (do 5 pkt) oraz praktyczne osiągnięcia wdrożeniowe (patenty, ekspertyzy, doświadczenie dydaktyczne – do 5 pkt).
- **Konspekt planu badawczego** – oceniana jest jego jakość merytoryczna: oryginalność tematu, poprawność sformułowania celu, trafność proponowanych metod i realność planu badań (max. 25 pkt). Istotne jest też wskazanie potencjału wdrożeniowego badań (czy wyniki mogą mieć praktyczne zastosowanie – do 15 pkt).
- **Motywacja i predyspozycje kandydata** – komisja podczas rozmowy ocenia, na ile kandydat jest zmotywowany i przygotowany do pracy naukowej, jakie ma zainteresowania badawcze, czy orientuje się w podstawach swojej dyscypliny. Ta subiektywna ocena może dać do 5 pkt.

Rozmowa kwalifikacyjna zwykle obejmuje pytania o dotychczasowe osiągnięcia (kandydat może zostać poproszony o omówienie swojej pracy magisterskiej lub publikacji), o plany badawcze (szczegóły konspektu) oraz sprawdzenie znajomości języka obcego (część rozmowy może odbyć się np. po angielsku). Komisja może też dopytać, dlaczego kandydat chce realizować doktorat w AWSB i czy ma wstępnie upatrzonego promotora.

Kryteria oceny kandydatów i punktacja są ustalone z góry (maksymalnie ok. 70 pkt). Próg zaliczenia wynosi zazwyczaj **co najmniej 40 punktów** oraz uplasowanie się w ramach dostępnego **limitu miejsc**. Liczbę miejsc na dany rok ustala rektor – np. 5 miejsc na rok

2025/26. Po zakończeniu oceny wszystkich kandydatów sporządzana jest lista rankingowa. Osoby, które nie zgłosiły się na rozmowę, otrzymują 0 pkt i nie są brane pod uwagę w rekrutacji.

Wyniki rekrutacji: Decyzję o przyjęciu podejmuje Kierownik Szkoły Doktorskiej na podstawie rekomendacji komisji. Kandydaci zostają poinformowani pisemnie o wynikach. Przyjęci doktoranci muszą następnie dopełnić formalności (m.in. złożyć ślubowanie czy podpisać umowę w przypadku doktoratu wdrożeniowego).

Doktorat wdrożeniowy (program MNiSW)

Akademia WSB w ramach Szkoły doktorskiej realizuje program doktoratów wdrożeniowych, rozwijając w ten sposób współpracę Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Przedmiotem programu jest kształcenie doktorantów we współpracy z zatrudniającymi ich przedsiębiorstwami oraz wsparcie w przygotowaniu rozprawy doktorskiej, której wyniki będą miały zastosowanie w działalności danego przedsiębiorstwa oraz usprawnią jego funkcjonowanie.

Zasady udziału w programie:

- Kandydatem może być osoba zatrudniona w pełnym wymiarze czasu w ramach umowy o pracę przez okres trwania programu przez podmiot, który wyrazi zgodę na jego kształcenie w Szkole doktorskiej Akademii WSB
- Opiekę promotorską nad rozprawą doktorską pełni dwóch opiekunów – opiekun naukowy wyznaczony przez Uczelnię oraz opiekun pomocniczy z przedsiębiorstwa
- Kandydat zgłasza Kierownikowi Szkoły Doktorskiej propozycję tematu rozprawy doktorskiej oraz kandydata na opiekuna pomocniczego
- Podmiot zatrudniający kandydata ma obowiązek spośród swoich pracowników wyznaczyć doktorantowi opiekuna pomocniczego, który monitoruje postępy w przygotowaniu rozprawy doktorskiej

Opiekunem pomocniczym z przedsiębiorstwa może być osoba posiadająca stopień naukowy doktora lub co najmniej pięcioletnie doświadczenie w prowadzeniu działalności badawczo-rozwojowej lub znaczące osiągnięcia w zakresie opracowania i wdrożenia w sferze: gospodarczej lub społecznej oryginalnego rozwiązania projektowego, konstrukcyjnego, technologicznego lub artystycznego, o ponadlokalnym zakresie oraz trwałym i uniwersalnym charakterze.

Obowiązki doktoranta: IPB, ocena śródkresowa, dorobek naukowy, dopuszczenie do obrony, procedura nadania stopnia

Podjęcie kształcenia w Szkole Doktorskiej wiąże się z określonymi obowiązkami doktoranta. Najważniejsze z nich dotyczą: przygotowania i realizacji indywidualnego planu badawczego, poddania się ocenie śródkresowej, gromadzenia dorobku naukowego, spełnienia wymagań dopuszczenia do obrony oraz przejścia procedury nadania stopnia doktora. Poniżej szczegółów tych zagadnień.

Indywidualny Plan Badawczy (IPB) jest podstawowym dokumentem planistycznym, który doktorant musi przygotować (w porozumieniu z promotorem) w pierwszym roku kształcenia. Zawiera on harmonogram realizacji rozprawy doktorskiej – wyszczególnione etapy badań wraz z terminami ich wykonania, a także planowane rezultaty (np. publikacje, konferencje) na poszczególne lata. IPB powinien określać jasno **temat i cel rozprawy**, główne pytania lub hipotezy badawcze, planowane **metody badawcze** oraz szczegółowy plan prac (np. przegląd literatury do końca 1 roku, badania empiryczne w 2 roku, analiza danych w 3 roku, pisanie rozprawy). Ujęte powinny być również **kamienie milowe** (istotne punkty kontrolne) oraz zamierzenia dotyczące dorobku naukowego (np. opublikowanie artykułu, udział w konferencji). IPB po opracowaniu jest przekazywany do zatwierdzenia przez Kierownika Szkoły doktorskiej. Realizacja IPB będzie później oceniana – zwłaszcza podczas oceny śródkresowej – dlatego dokument ten stanowi zobowiązanie doktoranta do wykonania zaplanowanych zadań w określonym czasie.

Niewywiązanie się z obowiązku złożenia IPB w terminie (12 miesięcy od rozpoczęcia kształcenia) może skutkować skreśleniem z listy doktorantów. IPB nie jest jednak dokumentem całkowicie sztywnym – w uzasadnionych przypadkach (np. istotna zmiana kierunku badań) dopuszcza się aktualizację planu za zgodą promotora i kierownika szkoły.

Ocena śródkresowa

Ocena śródkresowa odbywa się po upływie połowy okresu kształcenia (zwykle pod koniec 4. semestru) i ma na celu weryfikację postępów doktoranta. Oceny dokonuje komisja powołana przez Rektora (dla każdej dyscypliny oddzielnie), w skład której wchodzi m.in. osoba o uznanym dorobku naukowym spoza AWSB. Podstawą oceny jest **sprawozdanie z realizacji IPB** przygotowane przez doktoranta. W sprawozdaniu tym doktorant przedstawia, czego dokonał w ciągu pierwszych dwóch lat – opisuje stan zaawansowania rozprawy, zrealizowane badania i wyniki, postęp względem harmonogramu IPB oraz wyszczególnia swój dorobek (publikacje, udział w konferencjach itp.). Komisja zapoznaje się z dokumentacją, a następnie przeprowadza rozmowę z doktorantem, podczas której może zadawać pytania o szczegóły badań i plany na kolejne lata. Wynik oceny jest jednoznaczny: pozytywny albo negatywny. Ocena pozytywna oznacza możliwość kontynuacji kształcenia, natomiast **negatywna** skutkuje skreśleniem z listy doktorantów (czyli przerwaniem doktoratu zgodnie z przepisami). Dlatego do oceny śródkresowej należy się starannie przygotować, by móc wykazać realizację IPB i uzasadnić dalsze kroki badawcze.

Dorobek naukowy doktoranta

Każdy doktorant powinien w trakcie studiów zgromadzić **dorobek naukowy** świadczący o aktywności badawczej i kompetencjach w dyscyplinie. Elementy takiego dorobku to przede wszystkim:

- **Publikacje naukowe:** 1 artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie naukowym lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowej, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie czasopism punktowanych, lub 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe, albo rozdział w takiej monografii;

Posiadanie w.w. publikacji naukowej jest też warunkiem **do opiniowania karty koncepcji** rozprawy doktorskiej przez Komisję Nauki.

- **Wystąpienia konferencyjne:** udział w konferencjach naukowych (krajowych i zagranicznych), zwłaszcza z referatem. Prezentowanie wyników na konferencjach świadczy o umiejętności komunikacji naukowej i pozwala uzyskać cenny feedback.
- **Udział w projektach badawczych:** zaangażowanie w projekty naukowe lub badawczo-rozwojowe (granty NCN, NCBiR, projekty UE itp.) poszerza doświadczenie i często owocuje współautorstwem publikacji.
- **Staże naukowe:** odbycie krajowego lub zagranicznego stażu, wizyty badawczej czy praktyki w instytucji naukowej lub przemysłowej związanej z tematyką pracy. Pozwala to nabyć nowe umiejętności i zebrać materiały do rozprawy.
- **Nagrody i wyróżnienia:** zdobyte wyróżnienia za działalność naukową (np. nagroda za referat, stypendium ministra) również świadczą o jakości pracy doktoranta.

Rozwijanie dorobku naukowego jest nie tylko wymogiem formalnym, ale i kluczowym elementem przygotowania do kariery naukowej. Już podczas oceny śródkresowej komisja zwraca uwagę na dorobek doktoranta (liczbę i jakość publikacji, konferencji). Warto więc realizować plan badawczy tak, by stopniowo publikować uzyskiwane wyniki – to ułatwi późniejszą obronę i pozytywnie wpłynie na ocenę końcową.

Zakończenie kształcenia

- **Ukończenie programu kształcenia** – zaliczenie wszystkich przedmiotów i obowiązków (np. praktyki dydaktycznej, jeśli była przewidziana) wynikających z programu Szkoły Doktorskiej.
- **Wykonanie IPB** – zrealizowanie założonych badań i napisanie rozprawy. Promotor potwierdza to, wydając **pozytywną opinię o ukończonej rozprawie**.
- **Dorobek naukowy** – wykazanie się wymaganym minimum publikacji/osiągnięć (np. co najmniej jednym artykułem naukowym) zgodnie z oczekiwaniami Rady Dyscypliny.
- **Znajomość języka obcego** – potwierdzenie znajomości nowożytnego języka obcego na poziomie B2 (certyfikat lub zdany egzamin doktorski z języka).
- **Pozytywna opinia zespołu doraźnego** dotycząca uzyskania efektów uczenia się na poziomie 8PRK wraz z przesłankami do wszczęcia postępowania o nadanie stopnia doktora
- **Formalności administracyjne** – złożenie wniosku o wszczęcie postępowania o nadanie stopnia doktora wraz z kompletem dokumentów (rozprawa doktorska, streszczenia, opinia promotora, raport z systemu antyplagiatowego, wykaz dorobku, dyplom magistra, opinia Komisji Nauki, itp.).

Procedura postępowania o nadanie stopnia doktora

I etap:

Po złożeniu gotowej rozprawy doktorskiej i spełnieniu wymagań formalnych właściwa Rada Dyscypliny Naukowej powołuje doraźny zespół do sprawdzenia przesłanek do wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora i weryfikacji efektów uczenia się. Po otrzymaniu pozytywnej opinii zespołu doraźnego właściwa Rada Dyscypliny Naukowej

podejmuje uchwałę o wszczęciu postępowania oraz wyznacza trzech recenzentów rozprawy doktorskiej. Recenzenci przygotowują pisemne opinie o rozprawie. Na ich podstawie powołana przez Radę Dyscypliny Komisja doktorska podejmuje uchwałę o przyjęciu rozprawy i dopuszczeniu jej do publicznej obrony. Obrona odbywa się na otwartym posiedzeniu – doktorant prezentuje wyniki pracy i odpowiada na pytania recenzentów, członków Komisji oraz publiczności. Na podstawie uchwały Komisji doktorskiej właściwa Rada Dyscypliny Naukowej w głosowaniu rozstrzyga o nadaniu stopnia doktora (lub o odmowie nadania). Uchwała zapada większością głosów, przy obecności co najmniej połowy składu Rady. W AWSB możliwe jest również wyróżnienie rozprawy doktorskiej (na podstawie uchwały Rady) za jej wybitną wartość. Po pozytywnym zakończeniu obrony i podjęciu uchwały o nadaniu stopnia uczelnia wydaje absolwentowi dyplom doktora.

Przegląd praw i obowiązków doktoranta

Doktorant Szkoły Doktorskiej AWSB jest równocześnie uczestnikiem wspólnoty akademickiej i młodym pracownikiem naukowym, dlatego przysługują mu określone **prawa**, ale spoczywają też na nim liczne **obowiązki**. Poniżej przedstawiono najważniejsze prawa i obowiązki doktorantów, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii mobilności, korzystania z infrastruktury oraz uczestnictwa w organach kolegialnych uczelni.

Prawa doktoranta

- **Prawo do opieki naukowej promotora** – każdemu doktorantowi zostaje przydzielony promotor (lub promotorzy) odpowiedzialny za merytoryczne wsparcie. Doktorant ma prawo do regularnych konsultacji z promotorem, otrzymywania wskazówek i uwag do swojej pracy. W razie potrzeby może być wyznaczony drugi promotor lub promotor pomocniczy, jeśli temat tego wymaga.
- **Prawo do korzystania z infrastruktury badawczej** – doktorant ma dostęp do zasobów uczelni: biblioteki (wraz z bazami danych i e-zasobami), laboratoriów i pracowni, sprzętu komputerowego, oprogramowania naukowego itp. AWSB zapewnia doktorantom dostęp do bogatych zasobów bibliotecznych oraz nowoczesnych baz danych i narzędzi, a także wsparcie metodologiczne ze strony kadry. Doktorant może korzystać na równi z pracownikami z aparatury naukowej czy pomieszczeń do pracy badawczej.
- **Prawo do stypendium doktoranckiego** – każdy doktorant w szkole doktorskiej otrzymuje miesięczne stypendium (zgodnie z ustawą), którego wysokość wzrasta po ocenie śródkresowej. Stypendium ma umożliwić doktorantowi poświęcenie się pracy badawczej.
- **Prawo do ubezpieczenia i świadczeń socjalnych** – doktorant ma zapewnione ubezpieczenie zdrowotne (uczelnia odprowadza składkę, o ile doktorant nie ma innego tytułu do ubezpieczenia). Może korzystać z urlopów rodzicielskich i zdrowotnych na zasadach określonych przepisami. AWSB nie posiada własnych domów studenckich, ale doktorant może starać się o zakwaterowanie na ogólnych zasadach w innych akademikach.
- **Prawo do ulg akademickich** – doktorant posiada legitymację doktorancką, która uprawnia m.in. do ulg ustawowych na przejazdy publiczne (kolejowe/autobusowe) do ukończenia 35. roku życia. Doktoranci korzystają też z innych zniżek przewidzianych dla środowiska akademickiego (np. muzea, wydarzenia kulturalne) na podstawie legitymacji.

- **Prawo do mobilności krajowej i zagranicznej** – doktorant ma możliwość realizacji części kształcenia lub badań w innym ośrodku w kraju lub za granicą (np. udział w wymianie Erasmus+, wyjazd na staż badawczy). Uczelnia wspiera takie wyjazdy – istnieje Dział Współpracy z Zagranicą pomagający w formalnościach, a zaliczone tam zajęcia mogą zostać uznane. Szczegóły procedury (wniosek o zgodę na mobilność) opisano w dalszej części przewodnika.
- **Prawo do udziału w organach uczelni** – jak wspomniano, doktoranci wybierają Samorząd Doktorantów, który deleguje ich przedstawicieli do organów takich jak Senat uczelni. Mają zatem wpływ na decyzje dotyczące społeczności doktoranckiej.
- **Prawo do wsparcia rozwoju naukowego** – AWSB oferuje różne formy wsparcia kariery dla doktorantów. Akademickie Biuro Karier służy poradnictwem (np. w planowaniu ścieżki zawodowej, także poza uczelnią), a uczelnia umożliwia udział doktorantów w szkoleniach podnoszących kompetencje (np. z przedsiębiorczości, własności intelektualnej, komercjalizacji wyników). Doktoranci mogą także korzystać z programów stypendialnych i grantowych dedykowanych młodym naukowcom.

Obowiązki doktoranta

- **Realizacja programu kształcenia** – doktorant ma obowiązek aktywnie uczestniczyć we wszystkich przewidzianych zajęciach dydaktycznych (wykładach, seminariach, warsztatach) i uzyskiwać zaliczenia w terminie. Dotyczy to zarówno przedmiotów obowiązkowych, jak i fakultatywnych wybranych przez doktoranta. Ponadto doktorant musi odbyć ewentualne praktyki (np. dydaktyczne) przewidziane programem.
- **Prowadzenie badań naukowych i przygotowanie rozprawy** – nadrzędnym obowiązkiem jest systematyczna praca nad własnym projektem badawczym. Doktorant powinien rzetelnie realizować IPB: zbierać dane, analizować je, dyskutować wyniki z promotorem i sukcesywnie przygotowywać kolejne części rozprawy. Terminowe wywiązywanie się z kolejnych etapów (np. oddawanie rozdziałów promotorowi) jest kluczowe.
- **Składanie wymaganych sprawozdań i poddawanie się ocenom** – doktorant zobowiązany jest do przygotowania i złożenia raportu śródkresowego po 2 roku studiów oraz poddania się ocenie komisji (opisanej wcześniej). Ponadto **co roku** pod koniec roku akademickiego doktorant składa krótkie sprawozdanie roczne, w którym opisuje postępy swoich badań i aktywności naukowej z ostatnich 12 miesięcy. W sprawozdaniu wymienia zrealizowane etapy pracy (zgodnie z IPB), zdobyty dorobek (np. publikacje, wystąpienia konferencyjne) oraz plany na kolejny rok. Takie sprawozdanie służy monitorowaniu postępów doktoranta przez uczelnię i jest wykorzystywane przy przekazywaniu danych do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego MNiSW. Doktorant powinien sporządzać sprawozdania roczne rzetelnie i terminowo, gdyż stanowią one dokumentację jego pracy w szkole doktorskiej.
- **Przestrzeganie regulaminów i etyki** – doktorant musi przestrzegać Regulaminu Szkoły Doktorskiej AWSB i innych przepisów wewnętrznych. Dotyczy to np. przestrzegania terminów, procedur zaliczeń, zasad korzystania z infrastruktury, a także norm **etyki pracy naukowej** (więcej o etyce w dalszej części). Wszelkie przejawy nierzetelności (plagiat, fabrykowanie danych) czy naruszenia dyscypliny studiów mogą skutkować konsekwencjami dyscyplinarnymi.
- **Obowiązki dydaktyczne (opcjonalnie)** – ustawa pozwala nakładać na doktorantów obowiązek prowadzenia zajęć dydaktycznych do 60 godzin rocznie (za ich zgodą). W AWSB doktoranci mogą brać udział w prowadzeniu zajęć dla studentów (np. jako asystenci prowadzącego). Jeśli program studiów przewiduje praktykę dydaktyczną,

doktorant musi ją odbyć i uzyskać zaliczenie. Nawet jeśli nie jest to obowiązkowe, udział w dydaktyce jest dobrą praktyką – uczy przekazywania wiedzy i organizacji pracy ze studentami.

- **Reprezentowanie społeczności akademickiej** – od doktoranta oczekuje się godnego reprezentowania AWSB na zewnątrz (np. podczas konferencji) oraz dbałości o dobre imię uczelni. Powinien przestrzegać zasad kultury akademickiej w relacjach z promotorami, pracownikami i kolegami oraz aktywnie uczestniczyć w życiu naukowym (seminariach, konferencjach organizowanych przez uczelnię).

Oferta dydaktyczna i wsparcia dla doktorantów

Program kształcenia w Szkole Doktorskiej AWSB jest zaprojektowany tak, aby kompleksowo rozwijać kompetencje naukowe doktorantów. Obejmuje on moduły dydaktyczne, seminaria naukowe oraz szereg form wsparcia dodatkowego: od konsultacji z ekspertami, przez bibliotekę i bazy danych, po możliwości grantowe, staże i wymiany. Poniżej przedstawiono główne elementy oferty dydaktycznej i wsparcia.

Moduły kształcenia i seminaria doktoranckie

Program studiów doktoranckich w AWSB podzielony jest na kilka **modułów tematycznych**:

- **Moduł I: Metodologia badań naukowych** – obejmuje zajęcia z zaawansowanych metod badawczych, analizy danych, projektowania badań itp. Doktoranci uczą się, jak poprawnie formułować problemy naukowe, dobierać metody badawcze i narzędzia, analizować wyniki oraz wyciągać wnioski. Ten moduł ma przygotować solidny warsztat badawczy.
- **Moduł II: Umiejętności akademickie** – skupia się na kompetencjach potrzebnych naukowcowi. Obejmuje np. zajęcia z technik pisanie i publikowania prac naukowych, komunikacji naukowej (prezentacje na konferencjach, pisanie wniosków grantowych), przeglądu literatury i krytycznej analizy dorobku. Dzięki temu doktorant zdobywa umiejętności niezbędne do funkcjonowania w środowisku naukowym (publikowanie, udział w dyskursie naukowym).
- **Moduł III: Zajęcia specjalistyczne do wyboru** – oferuje wybór zajęć dopasowanych do tematyki badań doktoranta. Każdy doktorant (w porozumieniu z promotorem) wybiera z oferty przedmioty pogłębiające wiedzę w jego specjalizacji. Mogą to być np. konwersatoria tematyczne, dodatkowe wykłady monograficzne, udział w letnich szkołach naukowych czy kursy realizowane w innych instytucjach. Pozwala to indywidualizować kształcenie i zdobyć wiedzę w niszowym obszarze istotnym dla rozprawy.
- **Moduł IV: Kompetencje społeczne** – obejmuje kształcenie tzw. umiejętności miękkich. AWSB organizuje szkolenia z komunikacji interpersonalnej, wystąpień publicznych, pracy zespołowej, zarządzania projektem badawczym czy etyki pracy naukowej. Celem jest ukształtowanie doktoranta jako przyszłego lidera – osoba ze stopniem doktora często pełni role kierownicze w zespołach badawczych czy projektach, stąd potrzebuje umiejętności zarządczych i społecznych.
- **Seminaria doktoranckie** – stanowią integralną część kształcenia. Są to regularne spotkania (np. raz w miesiącu) doktorantów z promotorem lub grupą promotorów, podczas których prezentują oni postępy swoich badań, dyskutują wyniki i planują dalsze prace. Seminaria odbywają się zazwyczaj w podgrupach dyscyplin (np. seminarium dla doktorantów zarządzania, osobno dla pedagogiki itd.), co pozwala na specjalistyczną

dyskusję. Udział w seminariach uczy krytycznego myślenia, argumentacji naukowej oraz daje okazję do uzyskania cennych wskazówek od promotorów i rówieśników.

Dzięki tak zorganizowanemu programowi doktoranci nabywają zarówno pogłębioną wiedzę teoretyczną (w swojej dyscyplinie i pokrewnych), jak i praktyczne umiejętności badawcze oraz społeczne. Realizacja programu jest monitorowana poprzez zaliczenia i egzaminy, a osiągnięcie zakładanych kompetencji weryfikowane m.in. w trakcie oceny śródkresowej i podczas finalnej oceny osiągnięcia efektów uczenia się na poziomie 8 PRK.

Konsultacje i wsparcie merytoryczne

Doktoranci AWSB mogą liczyć na rozmaite formy wsparcia merytorycznego:

- **Indywidualne konsultacje z promotorem** – podstawowa forma wsparcia. Promotor spotyka się z doktorantem regularnie (np. co tydzień lub co miesiąc, zależnie od potrzeb) i omawia postępy badań, problemy do rozwiązania, poprawia teksty rozdziałów. Ta relacja mistrz-uczeń jest kluczowa dla sukcesu doktoranta.
- **Konsultacje z innymi pracownikami** – jeśli doktorant potrzebuje porady specjalisty spoza swojej bezpośredniej opieki, AWSB stwarza taką możliwość. Np. może skonsultować się ze statystykiem w sprawie zaawansowanych metod analizy danych lub z prawnikiem, jeśli jego badania zahaczają o kwestie prawne. Uczelnia zatrudnia kadrę o szerokich kompetencjach (zarówno polskich, jak i zagranicznych profesorów), co umożliwia uzyskanie eksperckich rad.
- **Wsparcie biblioteczne i informacyjne** – Biblioteka AWSB nie tylko udostępnia książki i czasopisma, ale też wspiera doktorantów w wyszukiwaniu literatury (usługi informacji naukowej). Można liczyć na pomoc bibliotekarzy przy korzystaniu z baz (EBSCO, Scopus, Web of Science itp.), uzyskiwaniu trudno dostępnych materiałów (w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych) czy zarządzaniu bibliografią. Nowi doktoranci są szkoleni z obsługi zasobów bibliotecznych, co ułatwia im późniejszą pracę badawczą.
- **Baza wiedzy i repozytoria** – Akademia WSB prowadzi cyfrową Bazę Wiedzy, gdzie gromadzony jest dorobek naukowy pracowników i doktorantów. Doktorant ma możliwość deponowania swoich publikacji w repozytorium, co zwiększa ich widoczność. Baza ta jest też przydatna do śledzenia, czym zajmują się inni naukowcy w AWSB – sprzyja to nawiązywaniu współpracy wewnątrz uczelni.

Granty i projekty naukowe

AWSB zachęca doktorantów do ubiegania się o **granty badawcze** i udziału w projektach:

- Doktoranci mogą aplikować o granty dedykowane młodym naukowcom, np. konkurs **PRELUDIUM** Narodowego Centrum Nauki. Uczelnia oferuje wsparcie przy przygotowaniu wniosku (np. konsultacje doświadczonych naukowców, pomoc w budżecie).
- W ramach uczelni dostępne są też wewnętrzne programy grantowe – np. finansowane z projektu „**Regionalna Inicjatywa Doskonałości (RID) – PERFECT**”. Takie mini-granty mogą pokryć koszty badań doktoranta, wyjazdu na konferencję czy tłumaczenia artykułu. Warto śledzić ogłoszenia o konkursach wewnętrznych.
- Doktoranci często włączani są do zespołów realizujących duże projekty uczelniane (np. z NCBiR czy programów europejskich). Udział w projekcie pod kierunkiem promotora

lub innego profesora daje możliwość zdobycia doświadczenia, a nierzadko także dodatkowego wynagrodzenia.

- **Projekty wdrożeniowe** – w AWSB duży nacisk kładzie się na zastosowanie praktyczne badań. Jeśli praca doktoranta ma potencjał wdrożeniowy, uczelnia pomaga w nawiązaniu współpracy z biznesem (o czym więcej w kolejnym punkcie). Projekty wdrożeniowe (jak doktorat wdrożeniowy czy inne) często wiążą się z dofinansowaniem badań przez partnera zewnętrznego.

Doktorant, który zdobędzie grant lub jest wykonawcą projektu, nie tylko zyskuje środki na badania, ale również uczy się zarządzania projektem, pracy w zespole i rozliczania funduszy – co jest cenną lekcją na przyszłość.

Programy rozwojowe i dodatkowe inicjatywy

Akademia WSB realizuje szereg projektów rozwojowych finansowanych ze środków krajowych i UE, które obejmują doktorantów. Przykładowo program **PERFECT – Regionalna Inicjatywa Doskonałości** w AWSB przewidywał finansowanie m.in. staży zagranicznych, dodatkowych szkoleń i wizyt studyjnych dla młodej kadry. Dzięki temu doktoranci mogli wyjechać na krótkie pobyty badawcze zagranicą czy uczestniczyć w specjalistycznych warsztatach.

Uczelnia dba również o rozwój tzw. **umiejętności miękkich** doktorantów: jak wspomniano, organizowane są warsztaty z komunikacji, zarządzania projektami, komercjalizacji wyników czy przedsiębiorczości. Współpracuje przy tym z zewnętrznymi trenerami i partnerami biznesowymi.

Ważnym elementem jest **interdyscyplinarność i networking**: AWSB promuje współpracę pomiędzy doktorantami różnych dyscyplin (np. wspólne konferencje doktoranckie, projekty międzywydziałowe). Wierzy, że nowatorskie rozwiązania powstają często na styku dyscyplin. Doktoranci mają więc okazję poznać kolegów o odmiennych specjalnościach, co poszerza ich horyzonty i może owocować ciekawymi, interdyscyplinarnymi podejściami w badaniach.

Mobilność międzynarodowa

AWSB wspiera mobilność doktorantów, m.in. poprzez program Erasmus+ i umowy z uczelniami zagranicznymi. Doktoranci mogą wyjeżdżać na krótkie wizyty badawcze lub semestralne pobyty na partnerskich uczelniach, korzystając ze stypendiów mobilności. Uczelnia pomaga w uznaniu zaliczonych tam zajęć oraz oferuje wsparcie organizacyjne (Dział Współpracy z Zagranicą pomaga w formalnościach). Takie wyjazdy pozwalają zdobyć nowe doświadczenia, nawiązać kontakty i często przyspieszają prace badawcze (np. dzięki dostępowi do unikalnej aparatury lub zbiorów bibliotecznych). Na każdy wyjazd należy uzyskać zgodę (jak opisano wyżej), ale AWSB zachęca doktorantów do korzystania z możliwości wymiany, traktując umiędzynarodowienie jako istotny element kształcenia.

Staż i współpraca z otoczeniem

Doktoranci AWSB mają wiele okazji do łączenia swoich badań z praktyką gospodarczą. Uczelnia współpracuje z licznymi przedsiębiorstwami i instytucjami, dzięki czemu możliwe jest np. odbycie **stażu przemysłowego** związanego z tematyką doktoratu. W ramach takiej współpracy doktorant może zbierać dane do rozprawy bezpośrednio w przedsiębiorstwie lub

testować opracowane rozwiązania w warunkach rzeczywistych. Program „Doktorat wdrożeniowy” jest przykładem formalnego modelu łączenia nauki z biznesem (zatrudnienie doktoranta w firmie i wspólny nadzór promotora oraz opiekuna z firmy), ale nawet poza tym programem AWSB kładzie nacisk na to, by wyniki badań doktorantów miały przełożenie na praktykę. Centrum Transferu Technologii AWSB oraz Biuro Karier wspierają doktorantów w nawiązywaniu kontaktów z przemysłem i wdrażaniu rezultatów badań. Dzięki temu wiele rozpraw doktorskich tworzonych na AWSB przynosi rozwiązania gotowe do zastosowania – co jest dużą wartością zarówno dla doktoranta (zdobywa doświadczenie zawodowe), jak i dla partnera zewnętrznego (otrzymuje innowacyjne opracowanie). Taka współpraca zwiększa również szanse doktoranta na zatrudnienie po doktoracie w sektorze pozauczelnianym, jeśli zdecyduje się pójść w tym kierunku.

Szkolenia metodologiczne i językowe

Poza formalnym programem studiów, doktoranci mogą korzystać z dodatkowych szkoleń. AWSB organizuje warsztaty metodologiczne (np. z obsługi specjalistycznego oprogramowania, analiz statystycznych czy metod dydaktycznych) odpowiadając na potrzeby doktorantów. Działa także Studium Języków Obcych, gdzie doktoranci mogą doskonalić np. akademicki język angielski lub – w przypadku cudzoziemców – uczyć się języka polskiego. Celem tych szkoleń jest ułatwienie doktorantom prowadzenia badań na najwyższym poziomie i skutecznego prezentowania ich wyników w międzynarodowym środowisku naukowym. Udział w takich zajęciach jest dobrowolny, ale zdecydowanie rekomendowany, gdyż podnosi kompetencje młodego naukowca.

Przykładowe dokumenty i wzory

W trakcie kształcenia w Szkole doktorskiej doktorant spotyka się z różnymi dokumentami i formularzami. Poniżej omówiono najważniejsze z nich i wskazówki praktyczne.

Indywidualny Plan Badawczy (IPB)

IPB – jak omówiono wcześniej – jest dokumentem planistycznym zawierającym temat i cele rozprawy, harmonogram badań oraz planowane rezultaty (publikacje, etapy pracy). Doktorant opracowuje IPB z promotorem w ciągu pierwszego roku studiów i przedstawia go do akceptacji. Wzór IPB dostępny w AWSB pomaga ująć w planie wszystkie wymagane elementy. IPB podpisują doktorant i promotor, potwierdzając zobowiązanie do realizacji założonego planu. Zrealizowanie IPB podlega ocenie – szczególnie podczas oceny śródkresowej – dlatego warto sporządzić go rzetelnie i konkretnie.

Raport śródkresowy (ocena śródkresowa)

Raport śródkresowy to dokument przygotowywany na potrzeby oceny śródkresowej. Powinien zawierać opis realizacji zadań z IPB w pierwszych 4 semestrach, ze wskazaniem uzyskanych wyników i ewentualnych odchyłeń od planu. W raporcie wyszczególnia się także aktywność naukową doktoranta: udział w konferencjach, opublikowane lub złożone do druku publikacje, zdobyte granty czy odbyty staż. Raport nie powinien przekraczać ok. 15 stron i musi być złożony wraz z załącznikami (np. kopie publikacji) w terminie wyznaczonym do oceny.

Roczne sprawozdanie doktoranta

Co roku pod koniec roku akademickiego doktorant składa krótkie sprawozdanie roczne, w którym opisuje postępy swoich badań i aktywności naukowe z ostatnich 12 miesięcy. W sprawozdaniu wymienia zrealizowane etapy pracy (zgodnie z IPB), zdobyty dorobek (np. publikacje, wystąpienia konferencyjne) oraz plany na kolejny rok. Takie sprawozdanie służy monitorowaniu postępów doktoranta przez uczelnię i jest wykorzystywane przy przekazywaniu danych do MEiN. Doktorant powinien sporządzać sprawozdania roczne rzetelnie i terminowo, gdyż stanowią one dokumentację jego pracy w szkole doktorskiej.

Wniosek o zgodę na mobilność

Doktorant planujący wyjazd (naukowy lub dydaktyczny) poza uczelnię powinien uzyskać na to zgodę Kierownika Szkoły Doktorskiej. W tym celu składa pisemny wniosek zawierający: informacje o celu i miejscu wyjazdu (np. nazwa instytucji, kraj), proponowany okres mobilności, uzasadnienie naukowe (jak wyjazd wpisuje się w badania doktoranta) oraz zgodę promotora. Do wniosku dołącza się potwierdzenie od jednostki przyjmującej (np. zaproszenie albo umowę w ramach programu wymiany). Na podstawie tych dokumentów Kierownik może wyrazić zgodę na zaliczenie części kształcenia poza AWSB. Po powrocie doktorant zwykle przedstawia krótkie sprawozdanie z wyjazdu i zdobytych rezultatów.

Macierz efektów uczenia się

Macierz efektów kształcenia to tabela przedstawiająca powiązanie między zakładanymi efektami uczenia się na poziomie 8 PRK a elementami programu Szkoły doktorskiej. W macierzy wyszczególnione są efekty w kategoriach wiedzy (W), umiejętności (U) i kompetencji społecznych (K) oraz zaznaczone, które moduły zajęć bądź aktywności przyczyniają się do osiągnięcia danego efektu i w jaki sposób jest on weryfikowany. Przykładowo, efekt w kategorii umiejętności dotyczący krytycznej analizy dorobku naukowego będzie realizowany poprzez seminaria doktoranckie (dyskusje nad literaturą) i oceniany na podstawie udziału doktoranta w tych dyskusjach, zaś efekt w kategorii kompetencji społecznych związany z etyką będzie rozwijany na zajęciach z etyki i potwierdzony oceną z tego przedmiotu. Macierz zapewnia, że cały program studiów pokrywa wymagane efekty uczenia się – doktorant realizując program zdobywa wszystkie kompetencje przewidziane dla kwalifikacji na poziomie doktoranckim. Dla doktoranta macierz może służyć jako drogowskaz, jakie umiejętności i wiedzę powinien nabyć do końca studiów.

Zasady etyczne i dobre praktyki akademickie

Etyka i dobre praktyki akademickie są fundamentem działalności naukowej – dotyczą także doktorantów, którzy dopiero wchodzi w świat nauki. Akademia WSB wymaga od doktorantów przestrzegania najwyższych standardów etycznych w pracy badawczej oraz zachowania uczciwości we wszelkich działaniach akademickich. Poniżej omówiono najważniejsze aspekty, w tym kwestie związane z korzystaniem z narzędzi sztucznej inteligencji (AI) w badaniach.

Rzetelność naukowa i uczciwość intelektualna

Doktorant musi prowadzić swoje badania **rzetelnie**, co oznacza:

- **Brak plagiatu** – niedopuszczalne jest przedstawianie cudzych wyników lub tekstów jako własnych. Każdy zapożyczony fragment musi być oznaczony i opatrzony przypisem. Przed złożeniem rozprawy uczelnia sprawdza ją systemem antyplagiatowym. Stwierdzenie plagiatu skutkuje poważnymi konsekwencjami (łącznie z wydaleniem z uczelni).
- **Rzetelne przedstawianie danych** – doktorant nie może fabrykować ani celowo manipulować danymi badawczymi. Jeśli pewne wyniki nie potwierdzają hipotez, należy je mimo to rzetelnie opisać, zamiast ukrywać. Fałszowanie wyników jest ciężkim przewinieniem badacza.
- **Poszanowanie praw autorskich** – w publikacjach doktoranta wszystkie wykorzystane materiały (rysunki, wykresy, fragmenty tekstu) muszą być użyte zgodnie z licencjami lub za zgodą autorów. Należy też unikać autoplagiatu (powtarzania własnych tekstów bez informowania o źródle).
- **Zasady współautorstwa** – jeśli doktorant współpracuje nad publikacjami z innymi osobami, powinien uczciwie określić wkład każdej z nich. Należy unikać dodawania „honorowych” autorów lub pomijania kogoś, kto wniósł istotny wkład.
- **Ochrona danych i dobro uczestników badań** – jeżeli badania doktoranta obejmują ludzi (np. ankiety, wywiady) lub zwierzęta, trzeba przestrzegać odpowiednich procedur etycznych. Być może konieczna była zgoda komisji etycznej – trzeba ją uzyskać i przestrzegać wytycznych (np. anonimizować dane osobowe respondentów, respektować ich prawo do wycofania się z badania).
- **Kultura dyskusji naukowej** – doktorant powinien prezentować swoje argumenty w sposób merytoryczny i z szacunkiem dla innych. Dotyczy to zarówno dyskusji na seminariach, jak i np. recenzowania cudzych prac. Ważna jest otwartość na krytykę i gotowość do przyznania się do błędu, jeśli recenzent wskaże uchybienia.

Warto pamiętać, że doktorant wchodzi do środowiska naukowego, gdzie reputacja opiera się na wiarygodności. Dlatego budowanie swojego dorobku musi odbywać się w sposób uczciwy i przejrzysty.

Wykorzystanie narzędzi AI w badaniach

Coraz powszechniejsze staje się korzystanie z narzędzi opartych o sztuczną inteligencję (AI) – np. zaawansowanych algorytmów analizujących dane czy też modeli językowych generujących tekst (jak ChatGPT). Mogą one być bardzo użyteczne, ale istotne jest zachowanie rozsądku i etyki przy ich użyciu:

- **Wspomaganie, nie zastępowanie:** Narzędzia AI mogą służyć do przyspieszenia pewnych prac (np. automatyczna transkrypcja wywiadów, tłumaczenie tekstu, analizowanie dużych zbiorów danych), ale nie powinny zastępować myślenia i pracy doktoranta. Niedopuszczalne byłoby np. wygenerowanie fragmentu pracy za pomocą AI i przedstawienie go jako własnego. Rozprawa doktorska musi być samodzielnym dziełem doktoranta – AI może co najwyżej pomóc w pewnych technicznych aspektach.
- **Weryfikacja informacji:** Modele językowe generujące tekst (np. ChatGPT) potrafią brzmieć przekonująco, ale mogą podawać nieprawdziwe informacje lub nieistniejące źródła. Jeśli doktorant korzysta z takiego narzędzia do pomocy (np. pyta je o streszczenie teorii), i tak musi zweryfikować uzyskane informacje w oryginalnych publikacjach. Wszelkie cytowane dane muszą pochodzić z wiarygodnych źródeł naukowych, a nie tylko z odpowiedzi AI.

- **Transparentność użycia AI:** Jeżeli doktorant w istotny sposób korzystał z pomocy narzędzi AI, powinien to zaznaczyć. Przykładowo, niektóre czasopisma naukowe wymagają deklaracji, czy tekst był wspomagany przez AI. W przypadku rozprawy doktorskiej, jeśli np. fragment tłumaczenia został zrobiony translatorycznie, warto wspomnieć o tym promotorowi lub w metodologii. Ukrywanie użycia AI (które mogłoby zostać uznane za ghostwriting) jest niewskazane. Lepiej wykazać się przejrzystością, zaznaczając, że np. „w celu sprawdzenia poprawności językowej skorzystano z narzędzia AI, a następnie tekst zweryfikowano samodzielnie”.
- **Ostrożność przy danych wrażliwych:** Korzystając z zewnętrznych serwisów AI, trzeba uważać na dane wprowadzane do tych systemów. Nie wolno np. wklejać do publicznie dostępnych chatbotów fragmentów nieopublikowanej rozprawy, poufnych danych empirycznych czy danych osobowych badanych – bo nie ma gwarancji prywatności. Wykorzystując AI do analizy danych, lepiej używać narzędzi, które można uruchomić lokalnie (jeśli to możliwe), lub upewnić się, że dane są odpowiednio zanonimizowane.
- **Zgodność z wytycznymi uczelni:** Zarządzenie Rektora w sprawie zasad wykorzystania narzędzi sztucznej inteligencji w procesie kształcenia w Akademii WSB
- Ogólna zasada: korzystanie z AI nie zwalnia z obowiązku samodzielnego myślenia i nie może naruszać zasady oryginalności pracy.

Podsumowując, doktorant powinien być świadomy szans i zagrożeń związanych z AI. W badaniach np. **uczenie maszynowe** może być narzędziem badawczym (gdy doktorant np. tworzy modele predykcyjne), ale wtedy musi dokładnie opisać metodę i zadbać o interpretowalność wyników.

AWSB kładzie nacisk, by absolwent Szkoły Doktorskiej nie tylko posiadał pogłębioną wiedzę i umiejętności badawcze, ale też prezentował **wysokie standardy etyczne** oraz odpowiedzialne podejście do swojej pracy. W efekcie doktorant po ukończeniu kształcenia jest gotów do samodzielnego prowadzenia badań przy zachowaniu uczciwości, do promowania kultury rzetelności naukowej i unikania wszelkich przejawów nierzetelności. To ważne, bo doktor, jako przyszły promotor lub lider zespołu, będzie kształtował kolejne pokolenia – stąd tak istotne jest, by już na etapie doktoratu ugruntował w sobie etos rzetelnego uczonego.